

DOCUMENTOS DE TRABALLO

.....

Conxuntura estatística do ámbito cultural. Novem- bro de 2021

DOI 10.17075/bcg.03.2021

Introdución

**DOCUMENTOS
DE TRABALLO**
CCG

Este informe constitúe a cuarta conxuntura estatística do ámbito cultural en Galicia que realiza o Observatorio do Consello da Cultura Galega e que ten como obxectivo dar continuidade aos diferentes traballos de investigación, que principiaban coas publicacións no primeiro semestre de 2020

Pazo de Raxoi, 2º andar
Praza do Obradoiro, s/n
15705 Santiago de Compostela

—
+34 981 957 202
consellodacultura.gal

da primeira¹ e a segunda convocatoria (en marzo e xuño respectivamente)², realizados para dar conta da situación pola que atravesa o sector cultural galego a raíz da crise da COVID-19.

A terceira convocatoria estadística, presentada en outubro de 2020³, achegaba información sobre a evolución das empresas e o emprego cultural entre o primeiro e o terceiro trimestre de 2020. O informe constataba que o ritmo na creación de empresas dende xaneiro a setembro de 2020 era peor para o conxunto da economía que para o ámbito cultural. Pola contra, o comercio exterior viuse máis prexudicado no eido da cultura ca no resto das actividades.

En relación coa evolución do emprego e tras o descenso dos meses de marzo e abril, comezaban a asomar síntomas de recuperación, aínda que en menor grao no ámbito cultural (+3,4%) ca no conxunto do emprego (+3,6%), o que se reflectía no descenso do número de afiliacións á Seguridade Social. De feito, todas as ramas da cultura agás as actividades de publicidade e estudos de mercado descendían, especialmente as actividades de creación, artísticas e espectáculos (-9,4%). O sector cultural, en comparación cos grandes sectores produtivos, foi o que experimentou a maior perda de afiliacións entre xaneiro e setembro, por diante do sector primario, da industria, a construción e do conxunto do sector servizos.

Nese período os prezos dos produtos culturais acusaron no seu conxunto unha significativa baixada, a cal, aínda que estaba motivada fundamentalmente polo custo de equipos audiovisuais, fotográficos e de procesamento de información, revelaba unha situación de debilidade xeral. O mesmo sucedía coas contas económicas trimestrais de Galicia, nas que as actividades artísticas e recreativas descendían por segunda vez de xeito severo (-30,5%), só por detrás do comercio, transporte e hostalaría.

Neste contexto, a confianza dos consumidores situábase en niveis moi baixos. Só o 20,1% da poboación galega podía saír cear, a cafetarías, ir

¹ http://www.consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Conxuntura-laboral-do-mes-de-marzo-de-2020-nas-principais-ramas-de-actividade-cultural.pdf

² http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Conxuntura-estatistica-do-ambito-cultural-Xuno-de-2020.pdf

³ http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Conxuntura-estatistica-do-ambito-cultural-Outubro-de-2020.pdf

ao cine e ao teatro en Galicia, unha situación que mellorou a partir do comezo da primeira fase da “desescalada” (finais de abril-principios de maio), na que as expectativas dos fogares galegos relacionadas coa posibilidade de realizar algunha destas actividades aumentaban do 19,4% ao 36,1%.

Durante ese período, o consumo de produtos culturais ou ben se sostiña ou descendía respecto á época previa á crise. De feito, a única práctica cultural que mellorou levemente foi a lectura de libros⁴, aínda que a súa compra baixou ao incrementárense as descargas gratuitas e os préstamos entre amizades. O consumo de medios de comunicación de pago como prensa ou contidos audiovisuais tampouco medrou nese período de tempo, senón que máis ben se mantivo case invariable e independente da crise. Así, no caso concreto dos contidos audiovisuais constatábase unha maior utilización do servizo, pero non un aumento de consumidores. A xente nova recorreu ás subscricións a plataformas de Internet, mentres que a poboación de maior idade fixo uso dos paquetes audiovisuais. Como era previsible, o consumo de espectáculos de artes escénicas, de concertos de música tanto gratuítos como de pago, e de cine foron os más prexudicados.

Tras a elaboración das dúas primeiras convocatorias, no mes de xullo de 2020 publicase o primeiro barómetro da cultura galega, co fin de mostrar unha radiografía minuciosa do que estaba a suceder nas empresas culturais galegas dende o comezo da crise sanitaria⁵. A toma de contacto e a análise do decurso da actividade cultural galega ao longo deste período completouse coa presentación do segundo⁶ e o terceiro⁷ barómetros nos meses de xaneiro e xullo de 2021, respectivamente. Mentre que no primeiro barómetro se constataba a delicada situación das empresas culturais galegas para afrontar cuestións como a baixada da facturación ou o

⁴ http://www.consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Influencia-da-COVID-19-nos-habitos-culturais-da-poboacion-galega.pdf

⁵ http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Barometro-da-cultura-galega-I.pdf

⁶ http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2021_Barometro-da-cultura-galega-II.pdf

⁷ http://consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2021_Barometro-da-cultura-galega-III.pdf

aumento dos despedimentos, no segundo albiscábase certa melloría e adaptación á denominada “nova normalidade”.

A elaboración do terceiro barómetro permitiu ampliar a perspectiva de análise e avaliación dos máis de dezaseis meses transcorridos dende que comezou a crise sanitaria ata xullo de 2021. Entre a información extraída, un dos datos más salientables foi o incremento de empresas culturais que foron incorporando todo ou case todo o seu cadro de persoal activo, síntoma do pulo cara á recuperación, a excepción do eido das artes escénicas que seguía a ser o máis prexudicado. Na evolución da facturación percibíase certa mellora, aínda que as empresas seguían a estar moi afectadas pola pandemia, de feito un 75,7% destas continuaba a padecer unha facturación inferior á época anterior á aparición da COVID-19, de novo as máis danadas pertencen ao campo das artes escénicas. Ademais, con respecto ás medidas adoptadas polas empresas do sector cultural para afrontar a crise, tales como o teletraballo ou os ERTE, comprobouse que se usaban cada vez menos: por exemplo, no caso dos ERTE pasou de aplicarse no 38,6% das empresas ao 12,7%.

O presente documento de traballo recolle información acerca de todos os indicadores estatísticos dispoñibles sobre o ámbito cultural. Ofrécense as evolucións dos indicadores máis recentes de creación de empresas a través da explotación do Boletín Oficial do Rexistrio Mercantil (BORME), de emprego cultural a partir das afiliacións á Seguridade Social e da Enquisa de Poboación Activa (EPA), de comercio exterior e intracomunitario de produtos culturais e da evolución do prezos e da confianza dos consumidores, con actualizacións en distintos momentos de 2021, segundo frecuencia e diponibilidade de cada operación estatística. Tamén se analiza a situación do sector da cultura nas contas económicas de Galicia do último trimestre publicado. Así mesmo, se incorporan as primeiras estatísticas sectoriais de 2020 dispoñibles, concretamente para o eido do libro e do cine, así como unha explotación específica do gasto das familias en certos produtos e servizos culturais tamén con data de 2020, por ser todos os datos de máis recente actualización.

Creación de empresas

A explotación do Boletín Oficial do Rexistro Mercantil é unha operación estatística que elabora o Instituto Galego de Estatística (IGE) con carácter mensual. O obxectivo desta operación é medir a demografía das sociedades mercantís en Galicia e ofrecer información sobre os seguintes aspectos: empresas creadas, as que amplían e reducen capital e as que desenvolven dividendos pasivos; empresas en situación de concurso e as quebras, disolucións, extincións e transformación de sociedades ocorridas no mes de estudio; número de socios fundadores das sociedades constituídas cada mes, así como da súa distribución por sexo.

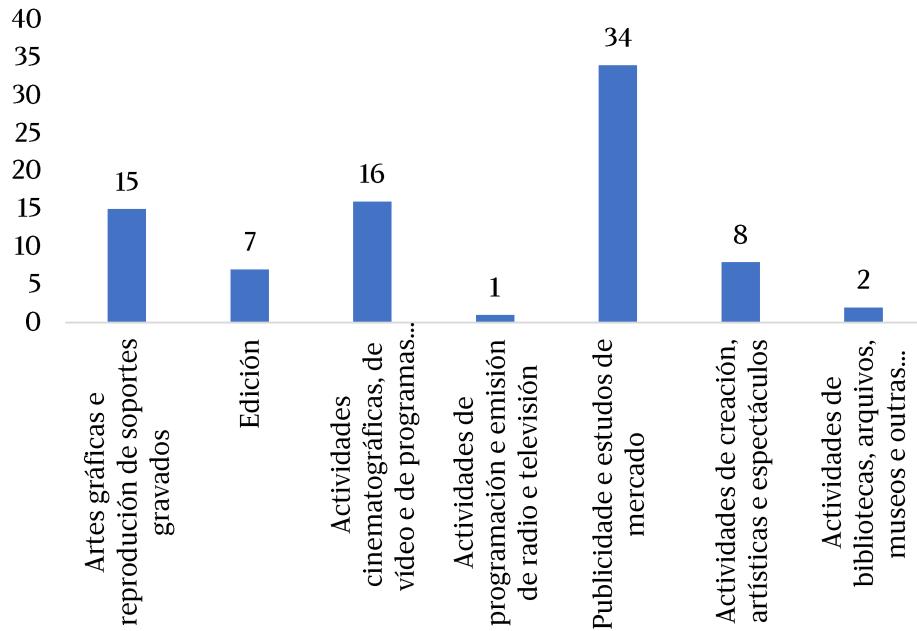
A explotación desta fonte estatística para este informe ten como obxectivo coñecer o número de sociedades mercantís constituídas e estudar a posible incidencia da crise sanitaria da COVID-19 na creación de empresas culturais.

Para determinar o número de empresas culturais creadas en Galicia tivéronse en conta os CNAE 2009 específicos das actividades culturais, que son os seguintes:

- 18. Artes gráficas e reproducción de soportes gravados.
- 58. Edición.
- 59. Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, grabación de son e edición musical.
- 60. Actividades de programación e emisión de radio e televisión.
- 73. Publicidade e estudos de mercado.
- 90. Actividades de creación, artísticas e espectáculos.
- 91. Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais.

Durante o período que abrangue de xaneiro a setembro de 2021, créaronse en Galicia 83 empresas culturais, das que máis da metade foron as que realizan actividades de publicidade e estudos de mercado (34), seguidas das de actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, grabación de son e edición musical (16).

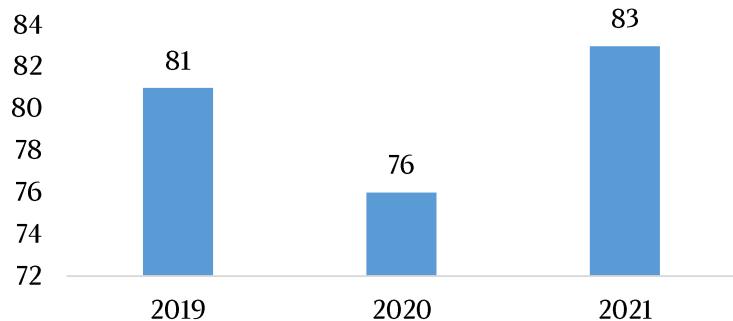
Número de empresas culturais creadas por tipo de actividade
(xaneiro-setembro 2021)

Fonte: IGE. Explotación do *Boletín Oficial do Rexistro Mercantil* (BORME)

Se se compara a cifra global de empresas culturais creadas no período de xaneiro a setembro dos ano 2019 (previo á pandemia), 2020 (ano no que se declarou a pandemia) e o ano actual (2021), constátase que o ritmo de crecemento do número de empresas culturais en 2021 recupérouse a cifras anteriores á pandemia e mesmo as superou.

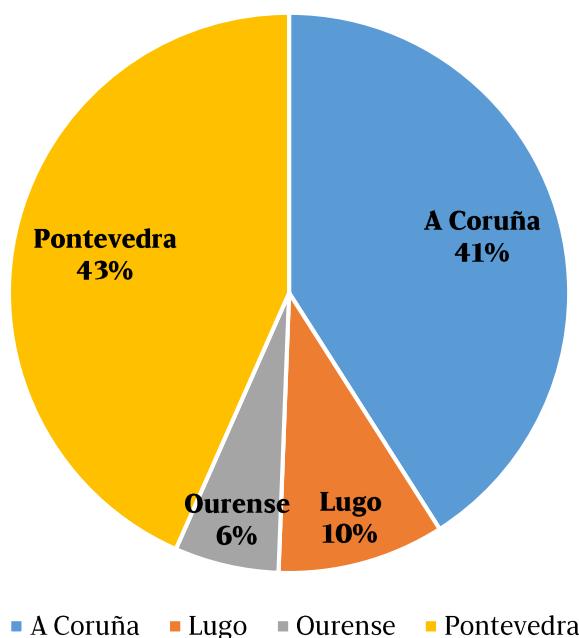
Evolución do número de empresas culturais creadas entre 2019 e 2021 (xaneiro a setembro)

Fonte: IGE. Explotación do *Boletín Oficial do Rexistro Mercantil* (BORME)

Por provincias, foi na de Pontevedra onde se crearon máis empresas neste período (36), seguida da da Coruña (34). Moi por detrás están as provincias de Lugo, onde se crearon 8 empresas, e a de Ourense, onde se crearon 5 empresas.

Porcentaxe de empresas culturais creadas en Galicia, por provincias (xaneiro-setembro 2021)

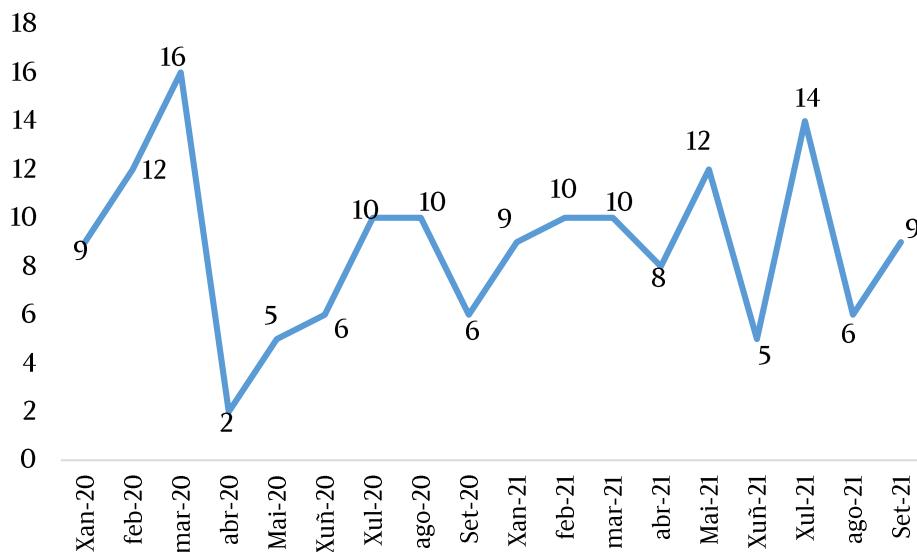

Fonte: IGE. Explotación do *Boletín Oficial do Registro Mercantil* (BORME)

No relativo á evolución mensual da cifra de empresas culturais no período que vai de xaneiro de 2020, antes da declaración da pandemia, ata setembro de 2021, pódese observar na seguinte gráfica que foi o mes de abril de 2020, cando estaba toda a actividade económica parada logo de declararse o estado de alarma no mes de marzo, o que rexistrou a cifra máis baixa de empresas creadas. A partir de aí foise recuperando lentamente ata os meses de verán, nos que deu un salto cuantitativo importante. En setembro volveu reducirse a cifra de empresas creadas e, a partir dese mes, foi medrando paulatinamente con algunas oscilacións, ata case acadar a cifra de empresas creadas en marzo de 2020.

Evolución do número de empresas culturais creadas
(xaneiro 2020 -setembro 2021)

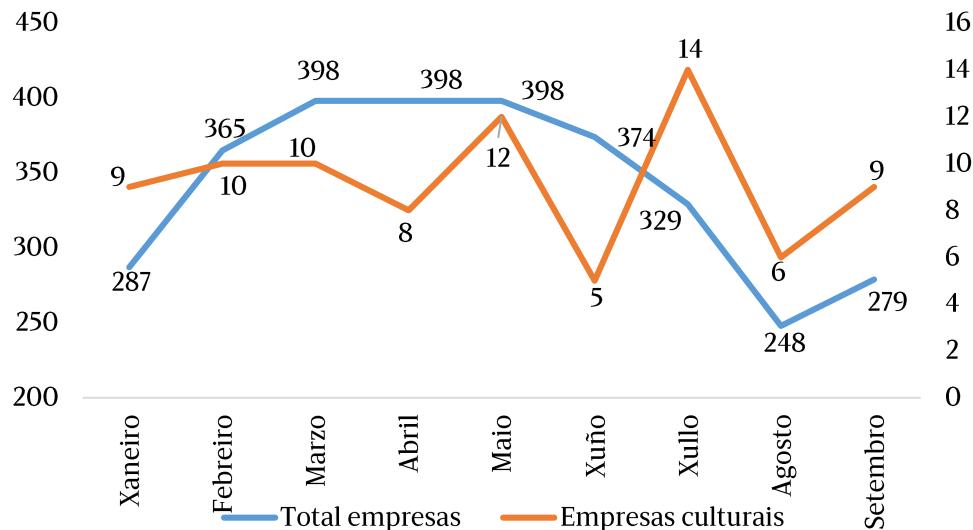

Fonte: IGE. Explotación do *Boletín Oficial do Registro Mercantil* (BORME)

Se se comparan estas cifras coas do ano anterior neste mesmo período de xaneiro a setembro, cómpre salientar que en 2021 se crearon 7 empresas máis (o que significa un incremento dun 9,2%). O dato máis saliente céntrase nos meses de abril, maio e xullo, nos que aumentou o número de altas en 6, 7 e 4 empresas respectivamente. A diferenza para ese mesmo período entre os anos 2020 e 2021 é de 760 empresas máis, o que supón un incremento dun 32,8%. Isto quere dicir que o ritmo de creación de empresas culturais incrementouse en menor medida que o do conxunto de empresas. No que respecta ás empresas culturais, obsérvase unha oscilación importante, mentres que no cifra total de creación de empresas obsérvase unha tendencia descendente clara ata agosto, que empieza a recuperarse no mes de setembro.

Evolución do número de empresas creadas entre xaneiro e setembro de 2021

Fonte: IGE. Explotación do *Boletín Oficial do Rexistrio Mercantil* (BORME)

Comercio exterior e intracomunitario de produtos culturais

Esta estatística procede dunha explotación elaborada polo IGE a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Axencia Estatal de Administración Tributaria (AEAT). Para a obtención dos datos utilizanase as clasificacións TARIC (Arancel Integrado das Comunidades Europeas), concretamente os seguintes epígrafes:

37 Produtos fotográficos ou cinematográficos.

49 Produtos editoriais, da prensa ou doutras industrias gráficas; textos manuscritos ou mecanografiados e planos.

85 Máquinas, aparellos e material eléctrico e as súas partes; aparellos para a gravación ou reproducción de son, aparellos para a gravação.

92 Instrumentos de música; partes e accesorios destes instrumentos.

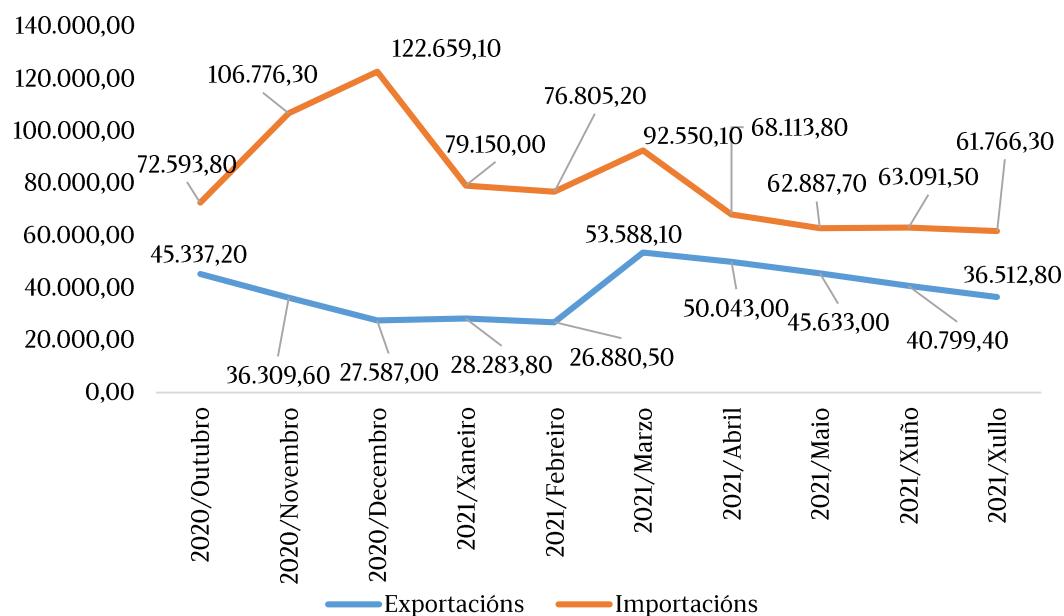
97 Obxectos de arte, de colección ou de antigüidade.

Os resultados de comercio exterior entre os meses de outubro 2020 e xullo de 2021⁸ constatan unha tendencia que vén sendo habitual nos últimos estudos realizados e que indican que a comunidade galega importou máis produtos culturais dos que exportou, case o 41% máis no último mes do tempo estudiado (máis de 61 millóns de euros de importacións por 36,6 millóns de euros en exportacións).

Na seguinte gráfica de evolución obsérvase que o nivel de exportacións máis elevado produciuse durante os meses de marzo e abril de 2021, mentres que as importacións aumentaron en novembro e decembro de 2020.

**Evolución das importacións e exportacións de produtos culturais
(outubro 2020-xullo 2021)) (miles de euros)**

Fonte: Elaboración IGE a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Axencia Estatal de Administración Tributaria

⁸ O período de estudio elixido está determinado polo ciclo analizado na concxuntura publicada en outubro de 2020, cuxo último dato correspondía ao mes de setembro de 2020. http://consello-dacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Conxuntura-estatistica-do-ambito-cultural-Outubro-de-2020.pdf

Tanto as exportacións como as importacións de produtos culturais baixaron no período analizado. No caso das exportacións, a variación foi dun -19,5%, polo que descendeu 2 puntos menos que as exportacións do total de produtos do conxunto da actividade galega (-21,4%). Pola contra, as importacións dos produtos culturais diminuíron case 6 puntos sobre as importacións totais (-14,9% fronte a -9,3%). Con todo, durante o mes de marzo de 2021 obsérvase unha suba moi significativa nas exportacións de produtos culturais que tamén se dá nas importacións, áinda que en menor medida. As exportacións do conxunto total dos produtos galegos tamén experimentaron un ascenso importante nese mes, mentres que as importacións subiron entre febreiro e marzo. A táboa que vai a continuación expón polo miúdo estes datos.

Evolución comparativa do comercio exterior en Galicia. Produtos culturais e total.
(outubro 2020-xullo 2021) (miles de euros)

	Exportacións		Importacións	
	Produtos culturais	Produtos totais	Produtos culturais	Produtos totais
2020/Outubro	45.337,20	2.219.970,50	72.593,80	1.815.654,00
2020/Novembro	36.309,60	2.102.967,00	106.776,30	1.564.181,10
2020/Decembro	27.587,00	1.952.847,10	122.659,10	1.480.233,60
2021/Xaneiro	28.283,80	1.460.654,70	79.150,00	1.247.773,70
2021/Febreiro	26.880,50	1.808.130,00	76.805,20	1.862.433,60
2021/Marzo	53.588,10	2.189.437,30	92.550,10	1.829.599,10
2021/Abril	50.043,00	1.910.133,30	68.113,80	1.520.857,40
2021/Maio	45.633,00	2.103.841,10	62.887,70	1.431.987,60
2021/Xuño	40.799,40	1.863.622,00	63.091,50	1.563.209,40
2021/Xullo	36.512,80	1.745.258,50	61.766,30	1.647.574,70

Fonte: Elaboración IGE a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Agencia Estatal de Administración Tributaria

Ao analizar a taxa de variación entre os dous últimos meses estudiados, compróbase que as importacións totais en Galicia aumentaron nun 5,4%, comportamento que non se dá no eido cultural, que se mantén á baixa (-2,1%). A seguinte táboa recolle unha comparativa entre a taxa de variación de todo o período investigado e a do último mes.

Taxas de variación do comercio exterior en Galicia

	Variación no período de estudo	Variación sobre o mes anterior
Exportacións de produtos culturais	-19,5%	-10,5%
Exportacións totais	-21,4%	-6,4%
Importación de produtos culturais	-14,9%	-2,1%
Importacións totais	-9,3%	5,4%

Fonte: Elaboración IGE a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Axencia Estatal de Administración Tributaria

Se se ten en conta a clasificación nacional de actividades económicas (CNAE-2009), as exportacións de produtos culturais incrementáronse en Galicia entre os anos 2016 e 2020 nun 120,7%, debido ao gran aumento experimentado polas actividades de edición, cuxo crecemento no quinquenio estudiado foi do 169,3%. De feito, hai que ter en conta que dos 8,5 millóns de euros contemplados, o 94,8% correspónelle precisamente á edición. Esta situación é similar á das importacións, que tamén soben un 43,6% no quinquenio estudiado, neste caso debido ao ascenso da importación de actividades de creación, artísticas e de espectáculos, que supuxeron unha diferenza de gasto de máis de 2,3 millóns de euros entre 2016 e 2020. En calquera caso, o comercio exterior do conxunto das actividades culturais é escasa (0,06% sobre o total da actividade comercial galega no caso das importacións e 0,04% nas exportacións).

Evolución do comercio exterior e intracomunitario segundo divisións CNAE 2009

	2016	2017	2018	2019	2020
Exportacións					
18 Artes gráficas e reproducción de soportes gravados	354,3	235,6	228,2	209,9	180,5
58 Edición	3.013,5	5.294,8	6.067,9	5.787,8	8.116,2
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	362,7	289,5	265,1	204,9	112,4
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	148,1	91,6	99,2	390,8	148,9
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7
Total Cultura	3.878,6	5.911,5	6.660,4	6.593,4	8.559,7
Importacións					
18 Artes gráficas e reproducción de soportes gravados	151,9	25,0	145,9	67,3	66,6

58 Edición	4.951,3	4.237,0	5.277,2	6.085,6	5.275,9
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	518,4	734,3	1.130,4	1.048,6	914,8
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	225,1	831,8	156,1	358,6	2.550,1
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	554,2	57,6	74,2	228,9	384,5
Total Cultura	6.400,9	5.885,7	6.783,8	7.789,0	9.191,9

Fonte: Elaboración IGE a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Axencia Estatal de Administración Tributaria

Índice de prezos ao consumo

O índice de prezos ao consumo de produtos relacionados co ocio e a cultura en Galicia sitúase no mes de agosto de 2021 8 puntos por debaixo do índice xeral de prezos (99,636 fronte a 107,665), mentres que no conxunto do Estado a diferenza é de 6 puntos (100,954 e 106,995 respectivamente). A taxa de variación no período analizado (outubro de 2020/agosto 2021) sinala que neses once meses os prezos subiron de xeito xeral, tanto na comunidade galega (2,5 puntos) como en España (2,2 puntos), pero en menor medida os relativos ao ocio e a cultura (en orde 1,2 e 1,4 puntos). Como se pode observar na seguinte táboa, a taxa de variación do índice do último mes de agosto respecto a xullo é dun 0,7 nos produtos culturais en Galicia e España.

Índice e taxas de variación de prezos ao consumo (IPC) base 2016. Índice xeral e por grupos ECOICOP. Comparativa España-Galicia (outubro 2020/agosto 2021)

Galicia						
	Índice	Xeral		Ocio e cultura		
		Variación sobre o mes anterior (%)	Variación no que vai de ano (%)	Índice	Variación sobre o mes anterior (%)	Variación no que vai de ano (%)
2020	Outubro	104,458	0,8	-0,9	97,683	-0,5
	Novembro	104,757	0,3	-0,6	97,745	0,1
	Decembro	104,992	0,2	-0,4	98,498	0,8
	Xaneiro	104,651	-0,3	-0,3	97,967	-0,5
	Febreiro	104,167	-0,5	-0,8	98,253	0,3
	Marzo	105,18	1,0	0,2	97,989	-0,3
	Abril	106,577	1,3	1,5	98,254	0,3

Maio	107,196	0,6	2,1	98,036	-0,2	-0,5
Xuño	107,859	0,6	2,7	98,324	0,3	-0,2
Xullo	107,034	-0,8	1,9	98,95	0,6	0,5
Agosto	107,655	0,6	2,5	99,636	0,7	1,2

España						
	Índice	Xeral		Ocio e cultura		
		Variación sobre o mes anterior (%)	Variación no que vai de ano (%)	Índice	Variación sobre o mes anterior (%)	Variación no que vai de ano (%)
2020	Outubro	104,275	0,5	-0,9	98,844	-0,5
	Novembro	104,447	0,2	-0,7	98,327	-0,5
	Decembro	104,668	0,2	-0,5	99,567	1,3
	Xaneiro	104,678	0,0	0,0	99,151	-0,4
	Febreiro	104,061	-0,6	-0,6	99,497	0,3
	Marzo	105,07	1,0	0,4	99,507	0,0
	Abril	106,311	1,2	1,6	99,344	-0,2
	Maio	106,811	0,5	2,0	99,272	-0,1
	Xuño	107,32	0,5	2,5	99,695	0,4
	Xullo	106,511	-0,8	1,8	100,28	0,6
2021	Agosto	106,995	0,5	2,2	100,954	0,7
						1,4

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística. (INE. Índice de prezos ao consumo. Extraído de <http://www.ine.es>)

A análise por subgrupos indica que os prezos dalgúns produtos culturais subiron, coa excepción dos equipos audiovisuais, fotográficos e de procesamento de información, que en Galicia baixa un 2,6 e no total de España un 0,8. O subgrupo que experimenta o maior ascenso é o denominado “Outros grandes bens duradeiros para lecer e cultura” (1,2 puntos na comunidade galega e 4,8 puntos no conxunto do Estado), mentres que “Servizos recreativos, deportivos e culturais” aumentaron praticamente o mesmo en ambos casos (0,6 e 0,5 puntos respectivamente). Este comportamento dos prezos repítese cos produtos de prensa, libros e artigos de papelaria, que crecen un 0,7 na comunidade galega e un 0,9 no ámbito estatal. As seguintes táboas detallan polo miúdo as taxas de variación dos prezos destes produtos no período analizado.

Índice e taxas de variación de prezos ao consumo (IPC) base 2016. Índices de sub-grupos (outubro 2020/agosto 2021)

		Galicia	Variación sobre o mes anterior (%)	Variación no que vai de ano (%)	España	Variación sobre o mes anterior (%)	Variación no que vai de ano (%)
<i>Equipos audiovisuais, fotográficos e de procesamento de información</i>							
	Outubro	84,437	0,5	-2,6	82,898	0,2	-3,1
2020	Novembro	84,142	-0,3	-2,9	82,571	-0,4	-3,4
	Decembro	83,855	-0,3	-3,3	82,066	-0,6	-4,0
	Xaneiro	83,575	-0,3	-0,3	82,198	0,2	0,2
	Febreiro	83,659	0,1	-0,2	82,608	0,5	0,7
	Marzo	82,774	-1,1	-1,3	81,902	-0,9	-0,2
2021	Abril	82,794	0,0	-1,3	81,651	-0,3	-0,5
	Maio	82,339	-0,5	-1,8	81,866	0,3	-0,2
	Xuño	82,258	-0,1	-1,9	81,644	-0,3	-0,5
	Xullo	81,554	-0,9	-2,7	81,261	-0,5	-1,0
	Agosto	81,688	0,2	-2,6	81,427	0,2	-0,8
<i>Outros grandes bens duradeiros para lecer e cultura</i>							
	Outubro	97,958	1,4	1,5	98,851	0,6	0,5
2020	Novembro	98,01	0,1	1,6	98,399	-0,5	0,1
	Decembro	98,615	0,6	2,2	98,913	0,5	0,6
	Xaneiro	98,734	0,1	0,1	99,332	0,4	0,4
	Febreiro	99,611	0,9	1,0	99,619	0,3	0,7
	Marzo	97,554	-2,1	-1,1	100,93	1,3	2,0
2021	Abril	97,809	0,3	-0,8	101,1	0,2	2,2
	Maio	98,78	1,0	0,2	102,61	1,5	3,7
	Xuño	101,907	3,2	3,3	102,83	0,2	4,0
	Xullo	102,586	0,7	4,0	103,6	0,7	4,7
	Agosto	99,803	-2,7	1,2	103,62	0,0	4,8
<i>Servizos recreativos, deportivos e culturais</i>							
	Outubro	101,147	0,0	0,0	102,17	0,1	0,4
2020	Novembro	101,399	0,2	0,2	102,3	0,1	0,6
	Decembro	101,425	0,0	0,2	102,38	0,1	0,6
	Xaneiro	101,614	0,2	0,2	102,55	0,2	0,2
	Febreiro	101,596	0,0	0,2	102,65	0,1	0,3
	Marzo	101,688	0,1	0,3	102,64	0,0	0,2
2021	Abril	101,64	0,0	0,2	102,67	0,0	0,3
	Maio	101,635	0,0	0,2	102,8	0,1	0,4
	Xuño	101,651	0,0	0,2	102,88	0,1	0,5
	Xullo	101,7	0,0	0,3	102,89	0,0	0,5
	Agosto	102,028	0,3	0,6	102,94	0,1	0,5
<i>Prensa, libros e artigos de papelería</i>							
	Outubro	108,372	0,1	1,5	108,11	0,3	1,2
2020	Novembro	108,291	-0,1	1,4	107,87	-0,2	1,0
	Decembro	108,559	0,2	1,7	108,22	0,3	1,3

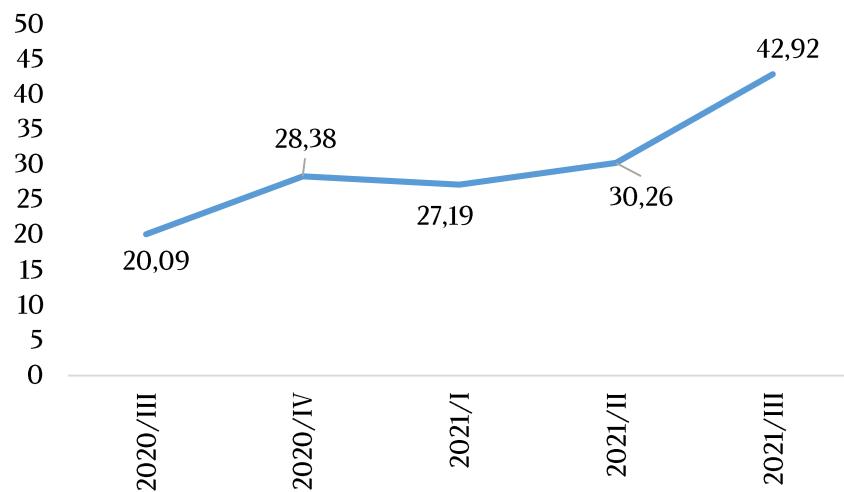
	Xaneiro	108,868	0,3	0,3	108,37	0,1	0,1
	Febreiro	109,147	0,3	0,5	108,43	0,1	0,2
	Marzo	108,866	-0,3	0,3	108,57	0,1	0,3
2021	Abril	108,65	-0,2	0,1	108,64	0,1	0,4
	Maio	108,615	0,0	0,1	108,67	0,0	0,4
	Xuño	108,76	0,1	0,2	108,85	0,2	0,6
	Xullo	109,327	0,5	0,7	109,2	0,3	0,9
	Agosto	109,347	0,0	0,7	109,14	-0,1	0,9

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística. (INE. Índice de prezos ao consumo. Extraído de <http://www.ine.es>)

Confianza dos consumidores

En relación coas medidas económicas adoptadas polos fogares galegos nos últimos tres meses, intúense certos síntomas de recuperación. Neste sentido, hai que salientar que un 42,9% permitiuse realizar determinadas actividades extras, tales como saír a cear, a cafetarías, ir ao cine e ao teatro, nunha proporción moi superior (máis do dobre) á do terceiro trimestre do ano anterior. Nese momento esta cifra acadou o índice máis baixo de toda a serie histórica dende 2010, como consecuencia da declaración no mes de marzo do estado de alarma. A seguinte gráfica dá conta da evolución deste indicador.

Fogares galegos que se permitiron saír a cear, a cafetarías, ir ao cine e ao teatro nos últimos tres meses

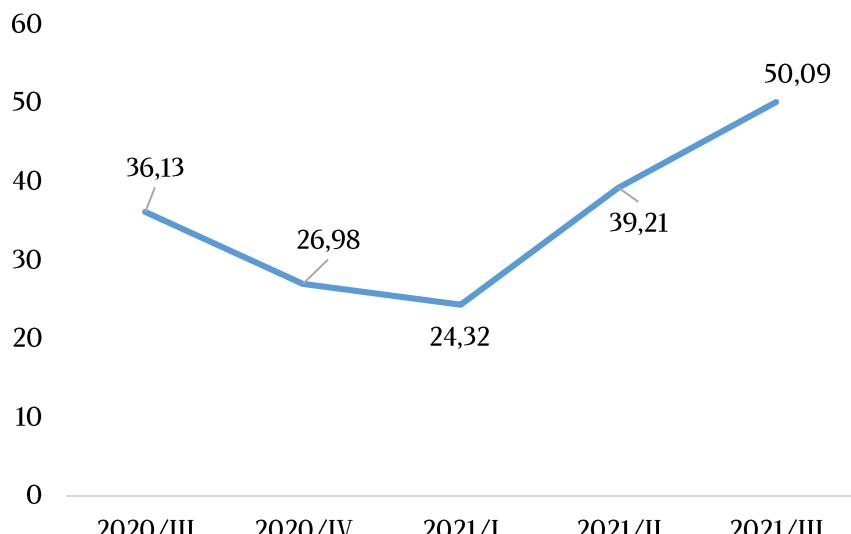

Fonte: IGE. Enquisa convxuntural a fogares

De cara ao futuro, as perspectivas dos fogares galegos relativas á posibilidade de realizar algunha actividade extra aumentaron 13,9 puntos no terceiro trimestre de 2021 con respecto ao mesmo trimestre do ano 2020. Sembilla que a mellora da situación epidemiolóxica inflúe nos propósitos dos fogares; deste xeito, a metade dos fogares galegos espera poder ir ao cine e ao teatro, saír a cear ou a cafeterías. A maior baixada nas perspectivas económicas dos fogares produciuse no primeiro trimestre de 2021, no que só o 24,3% aspiraba a poder practicar algunha actividade extra, tal e como se mostra a continuación na gráfica.

Fogares que teñen pensado permitirse saír a cear, a cafetarías, ir ao cine e ao teatro nos próximos tres meses. Galicia

Fonte: IGE. Enquisa convxuntural a fogares

Ambos os dous indicadores experimentan un claro ascenso no terceiro trimestre de 2021 (xullo, agosto e setembro): un 42,9% dos fogares galegos conseguiu realizar algún extra económico e un 50% ten o propósito de facelo.

Edición de libros

Estes datos proceden da Axencia Española do ISBN e abranguen as publicacións editadas polos axentes editores e autores editores españois que adquieren códigos ISBN, concretamente da Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN elaborada polo Ministerio de Cultura y Deporte.

Un primeiro dato global refírese ao número de editores en activo e ao número de libros inscritos en ISBN. As últimas cifras dispoñibles son de 2020 e revelan que en Galicia hai 144 editores, 7 máis que o ano anterior, cifra que supón un 4,8% da cifra global en España. O número de libros inscritos en ISBN en 2020 incrementouse nun 34,5% con respecto a 2019 e supón un 3,5% do total de España.

Editores con actividad e libros editados inscritos en ISBN en Galicia

	2016	2017	2018	2019	2020
Editores	130	136	140	137	144
Libros inscritos en ISBN	2.388	2.172	2.504	2.049	2.759
Producción media	18	16	18	15	19

Fonte: MCUD. Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN

Segundo as características do total dos libros editados en 2020 (2.759), un 71,7% foron en soporte papel, un 99% foron primeiras edicións e un 9,9% do total foron traducións.

Libros inscritos en ISBN segundo características en Galicia (2020)

	Total	Libros en soporte papel	Libros noutros soportes
Total	2.759	1.977	782
Primeiras edicións (En %)	99,0	98,7	99,9
Edición pública (En %)	5,1	5,7	4,0
Traducións (En %)	9,9	12,3	4,0

Fonte: MCUD. Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN

En 2020 predominaron os libros de ciencias sociais e humanidades (28,5%), seguidos dos de creación literaria (23,6%) e libros de texto (21,6%). Estes tres subsectores xuntos supoñen más de tres cuartas partes da edición global en Galicia.

Libros inscritos en ISBN por subsectores e tipo de soporte en Galicia (2020)

	Total	Libros en soporte papel	Libros noutros soportes
Total	2.759	1.977	782
Infantil e xuvenil	458	360	98
Libros de texto	596	170	426
Creación literaria	651	514	137
Ciencias Sociais e Humanidades	786	701	85
Científicos e técnicos	132	105	27
Tempo libre	108	100	8
Outros	28	27	1

Fonte: MCUD. Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN

Con respecto aos libros publicados en galego en 2020, a cifra total sitúase en 1.743 libros, 489 máis que o ano anterior (un crecemento do 28%) e supoñen un 2% de todos los libros publicados en España. En 2020, o 59,3% dos libros con ISBN en galego foron editados en soporte papel fronte ao 82,7% do ano 2019. Este importantísimo crecemento da edición dixital en galego explica, en boa medida, o incremento global da edición en 2020.

Libros inscritos en ISBN publicados en galego

	2019		2020	
	Total	%	Total	%
Total	1.254	1,4	1.743	2,2
Libros en soporte papel	1.037	1,6	1.034	2,0
Libros noutros soportes	217	0,9	709	2,7

Fonte: MCUD. Estadística de la Edición Española de Libros con ISBN

Cine

A influencia da declaración do estado de alarma en marzo do pasado ano 2020 é determinante nos resultados dos indicadores de cinematografía, tanto en Galicia como no resto das comunidades autónomas do territorio español. En 2020, o número de longametraxes proxectadas nas 175 salas de exhibición e 37 cines galegos foi de 445, o que supón un descenso interanual dun 23,5% con respecto a 2019.

Número de longametraxes exhibidos en Galicia

	2016	2017	2018	2019	2020
Total España	1.678	1.806	1.947	1.835	1.686
Galicia	582	607	582	582	445

Fonte: MCUD. Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales. Estadística de Cinematografía: Producción, Exhibición, Distribución y Fomento.

O número de salas de exhibición e cines mantívose nas provincias de Ourense e Pontevedra, mentres que en Lugo se pecharon oito salas e un cine. A provincia da Coruña abriu unha nova sala.

Cines e salas de exhibición en Galicia por provincias

	Cines				
	2016	2017	2018	2019	2020
Galicia	42	43	44	38	37
A Coruña	17	18	16	14	14
Lugo	5	5	6	7	6
Ourense	7	6	7	6	6
Pontevedra	13	14	15	11	11

	Salas de exhibición				
	2016	2017	2018	2019	2020
Galicia	184	185	187	182	175
A Coruña	90	91	89	86	87
Lugo	24	24	26	29	21
Ourense	14	13	14	13	13
Pontevedra	56	57	58	54	54

Fonte: MCUD. Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales. Estadística de Cinematografía: Producción, Exhibición, Distribución y Fomento.

En 2019, tanto o número de espectadores como a recadación melloraban lixeiramente con respecto aos dous anos anteriores e se situaban en valores semellantes a 2016. A partir da crise sanitaria prodúcese unha forte caída en ambos indicadores. Como se pode observar nas dúas táboas seguintes, o ano 2020 soportou unha perda de 3 millóns de espectadores con respecto ao 2019, o que supón unha caída interanual dun 71,4%. As provincias da Coruña e de Pontevedra, que son as que captan máis do 83% dos espectadores galegos, foron as que máis acusaron a redución de asistentes ao cine, concretamente un 71,4% na Coruña e un 73,3% en Pontevedra.

Número de espectadores de cine en Galicia por provincias (millóns)

	2016	2017	2018	2019	2020
Galicia	4,2	4,0	3,9	4,2	1,2
Coruña (A)	2,1	2,0	2,0	2,1	0,6
Lugo	0,4	0,4	0,3	0,3	0,1
Ourense	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
Pontevedra	1,4	1,3	1,3	1,5	0,4

Fonte: MCUD. Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales. Estadística de Cinematografía: Producción, Exhibición, Distribución y Fomento.

No conxunto de España produciuse unha variación de espectadores dun -74,3% entre os anos 2020 e 2019. As consecuencias da crise estenderonse por toda España, tal como se pode constatar nesta táboa comparativa entre comunidades autónomas.

Evolución comparativa da asistencia ao cine por comunidad autónoma

	2016	2017	2018	2019	2020
Total España	101,8	99,8	98,9	104,9	27,0
Andalucía	15,6	15,3	15,1	16,4	3,8
Aragón	2,8	2,8	2,8	2,8	0,8
P. Asturias	1,6	1,5	1,5	1,6	0,4
I. Baleares	2,7	2,7	2,7	2,9	0,7
Canarias	4,5	4,4	4,5	4,7	1,1
Cantabria	1,2	1,2	1,2	1,2	0,3
Castela e León	4,4	4,3	4,3	4,5	1,3
Castela-A Mancha	3,0	2,9	3,0	3,1	0,8
Cataluña	19,2	18,8	17,7	19,0	4,8
C. Valenciana	11,3	11,2	11,6	11,9	2,8
Estremadura	1,2	1,2	1,2	1,3	0,3
Galicia	4,2	4,0	3,9	4,2	1,2
C. Madrid	19,7	19,3	19,3	20,7	5,8
R. Murcia	3,1	3,0	3,1	3,1	0,6
C. F. Navarra	1,5	1,6	1,6	1,6	0,5
País Vasco	4,9	4,8	4,7	5,0	1,6
A Rioxa	0,7	0,7	0,7	0,8	0,2
Ceuta e Melilla	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0

Fonte: MCUD. Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales. Estadística de Cinematografía: Producción, Exhibición, Distribución y Fomento.

Os datos de recadación compórtanse do mesmo xeito. En 2020 recadáronse 17,4 millóns de euros menos ca en 2019, o que supón un descenso dun 72,2%. As provincias galegas que experimentaron a baixada máis importante son as da Coruña (8,6 millóns de euros) e a de Pontevedra (5,9 millóns de euros). Hai que ter en conta que, ao igual que sucedía co número de espectadores, entre ambas as dúas absorben máis do 83% da recadación total en Galicia.

Recadación de cine en Galicia por provincias (millóns de euros)

	2016	2017	2018	2019	2020
Galicia	24,3	23,8	22,9	24,1	6,7
Coruña (A)	11,9	11,8	11,3	11,8	3,2
Lugo	2,3	2,2	1,9	2,0	0,6
Ourense	1,9	1,9	1,8	2,0	0,5
Pontevedra	8,2	8,0	7,8	8,3	2,4

Fonte: MCUD. Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales. Estadística de Cinematografía: Producción, Exhibición, Distribución y Fomento.

No conxunto de España a recadación de cine reduciuse en 453,7 millóns de euros, un descenso dun 73,8% respecto a 2019, ano no que ade más os ingresos foran os máis altos do quinquenio analizado. A perda porcentual é algo superior á experimentada en Galicia que, como xa se indicou con anterioridade, supuxo unha minguada do 72,2%. A seguinte táboa dá conta destes datos.

Evolución da recadación de cine en comparativa co total de España

	2016	2017	2018	2019	2020
Total España	602,0	591,3	585,7	614,7	161,0
Galicia	24,3	23,8	22,9	24,1	6,7

Fonte: MCUD. Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales. Estadística de Cinematografía: Producción, Exhibición, Distribución y Fomento.

Emprego cultural

Neste apartado ofrécese información relativa ao emprego cultural, obtida a partir dunha explotación específica da Encuesta de Población Activa (EPA) para determinadas actividades económicas e ocupacións do ámbito cultu-

ral. Concretamente refírese ao emprego desenvolvido por empresas dedicadas a actividades culturais como edición, bibliotecas, arquivos, museos, cine, vídeo, radio e televisión ou actividades artísticas e de espectáculos, entre outras. Tamén abrangue ocupacións cunha dimensión cultural: escritores, artistas, arquivistas, bibliotecarios, etc. Esta estatística oficial, pertencente ao Plan Estadístico Nacional, realizaa o Instituto Nacional de Estadística para o Ministerio de Educación, Cultura e Deporte. Nesta parte tamén se recollen os datos de afiliacións á Seguridade Social elaborados polo Instituto Galego de Estatística a partir da información subministrada polo Ministerio de Trabalo, Migracións y Seguridad Social.

Os datos recollidos son o resultado das medias móbiles⁹ dos datos anuais e fan referencia ao emprego cultural rexistrado no conxunto de España e das comunidades autónomas e abranguen o período comprendido entre o segundo trimestre de 2019 e o segundo trimestre de 2021. No total de España, o emprego cultural descendeu en 47.900 persoas no período analizado, unha tendencia que tamén se estende á maior parte das comunidades autónomas, a excepción de catro onde o seu número crece. Galicia é a terceira na que máis aumenta o número de traballadores culturais (1.700), só precedida polo País Vasco (3.400) e Cataluña (2.200). Navarra, coa creación de 900 empregos, ocupa a cuarta posición. O emprego cultural establecese en Galicia no segundo trimestre de 2021 nun 3,4% do total do emprego e supera a cifra de traballadores do época pre-COVID (36.200 fronte a 34.500), ao contrario do que sucede no total de España.

Evolución do emprego cultural, por CC.AA. Medias móbiles. (En miles)

	2019- 2T/2020- 1T	2019- 3T/2020- 2T	2019- 4T/2020- 3T	2020- 1T/2020- 4T	2020- 2T/2021- 1T	2020- 3T/2021- 2T
Total España	713,3	697,7	683,5	668,1	659,8	665,4
Andalucía	95,5	89,4	83,1	79,4	74,3	75,0
Aragón	15,2	15,2	14,9	14,2	14,3	14,1
P. Asturias	10,4	9,9	9,6	9,4	9,3	9,1
I. Baleares	25,5	24,6	24,6	23,8	24,1	25,3
Canarias	30,4	27,5	24,8	21,0	19,4	19,8
Castela e León	22,2	21,1	20,7	20,7	21,3	22,1

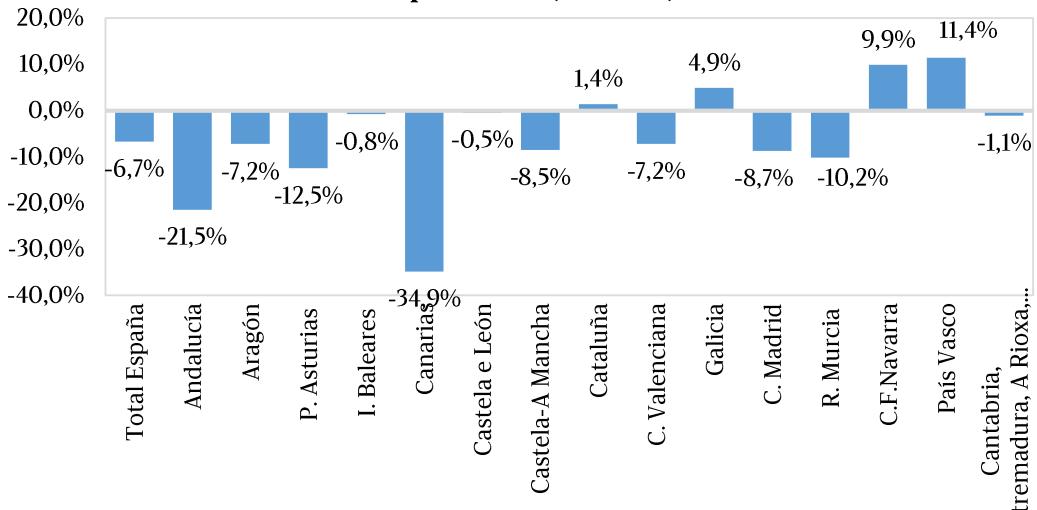
⁹ Media móvil: neste caso pódese definir como a media dos datos do período que abrange cada intervalo temporal.

Castela-A Mancha	20,0	20,1	20,0	19,8	19,3	18,3
Cataluña	157,8	156,6	155,2	153,6	156,0	160,0
C. Valenciana	65,3	66,4	66,5	65,4	62,6	60,6
Galicia	34,5	34,0	34,6	34,8	34,8	36,2
C. Madrid	165,0	163,7	159,1	155,2	152,9	150,6
R. Murcia	14,7	13,5	13,5	13,5	12,8	13,2
C.F. Navarra	9,1	8,9	8,8	8,7	9,2	10,0
País Vasco	29,7	29,5	31,0	31,5	32,0	33,1
Cantabria, Estremadura, A Rioxa, Ceuta e Melilla	18,1	17,3	17,1	17,4	17,7	17,9

Fonte: MCUD. Explotación de la Encuesta de Población Activa en el Ámbito Cultural. INE.
Encuesta de Población Activa.

A seguinte gráfica mostra a taxa de variación do emprego cultural nas diferentes comunidades autónomas entre o segundo trimestre de 2019 e o segundo trimestre de 2021. Como se pode observar, Galicia experimentou nese período un incremento de traballadores dun 4,9%, ao igual que no País Vasco (11,4%), Navarra (9,9%) e Cataluña (1,4%). No resto das comunidades do Estado decrece o emprego cultural, sendo as CC.AA. más afectadas Canarias (-34,9%) e Andalucía (-21,5%). Con todo, as comunidades de Madrid, Cataluña e Baleares continúan a ser os territorios coa porcentaxe de emprego cultural más elevada do Estado (4,9%, 4,8%, 4,7%, respectivamente).

Taxa de variación do emprego cultural entre o 2º trimestre 2019 e o 2º trimestre 2021 por CC.AA. (En miles)

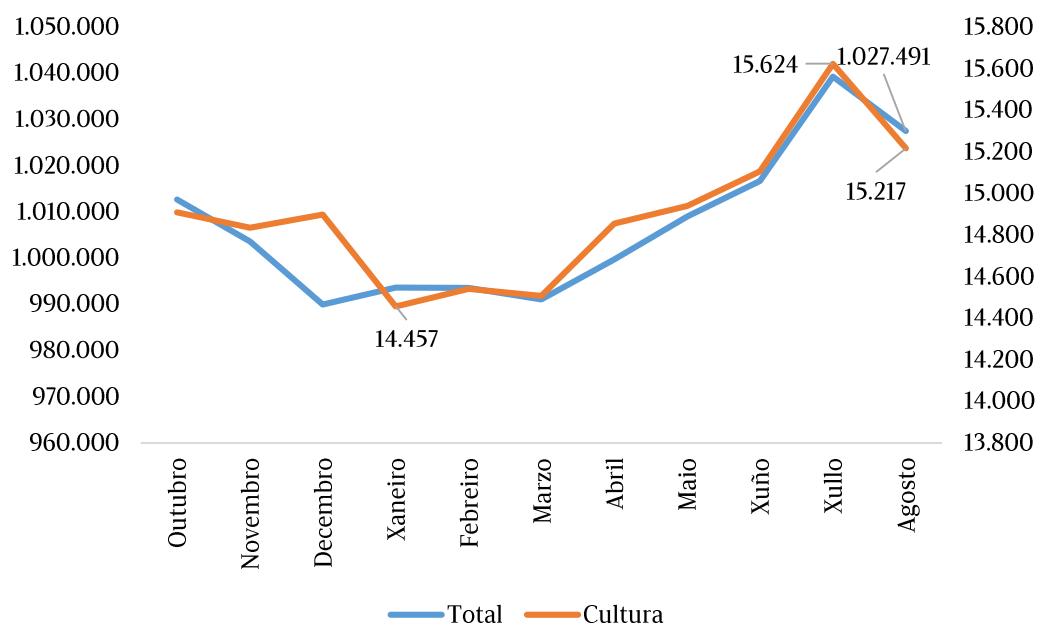
Fonte: MCUD. Explotación de Encuesta de Población Activa no ámbito cultural. INE. Encuesta de Población Activa

No relativo ao número de afiliacións á Seguridade Social, Galicia rexistrou a finais de agosto de 2021 unha cifra de 15.217 persoas inscritas na Seguridade Social nas principais actividades culturais, o que representa o 1,5% do total de afiliacións de todos os sectores. Para analizar a evolución destas cifras, estudiouse o período comprendido entre os meses de outubro de 2020 e agosto de 2021 co fin de dar continuidade ao ciclo analizado na anterior convocatoria realizada polo Observatorio do Consello da Cultura Galega entre xaneiro e setembro de 2020. Neste mes o número de afiliacións no ámbito cultural se situaba en 15.384 (167 máis que en agosto de 2021)¹⁰.

Dentro dese ciclo, a cifra de afiliacións máis alta é a rexistrada no mes de xullo cun total de 15.624, mentres que a máis baixa deuse no mes de xaneiro con 14.457. A seguinte gráfica mostra como a partir do mes de abril de 2021 o aumento do número de persoas afiliadas é progresivo ata o mes de xullo incluído. Agosto, en cambio, pecha con 407 afiliacións menos.

Afiliacións totais e no eido cultural á Seguridade Social en Galicia en comparativa co total de afiliacións (outubro 2020/agosto 2021) (último día do mes)

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística

¹⁰ http://www.consellodacultura.gal/mediateca/extras/CCG_2020_Conxuntura-estatistica-do-ámbito-cultural-Outubro-de-2020.pdf

O 71,8% das afiliacións totais do sector cultural corresponden ás seguintes actividades: Publicidade e estudos de mercado (21,6%), artes gráficas e reproducción de soportes gravados (19,5%), actividades de creación, artísticas e de espectáculos (16,5%) e edición (14,2%). Con todo, coa excepción da rama de artes gráficas e reproducción de soportes gravados, as demás actividades experimentaron un descenso do número de persoas afiliadas en agosto (último mes analizado) respecto ao mes de xullo. Como mostra a seguinte táboa, as actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical son as que máis afiliacións perderon (-5,3%).

Afiliacións á Seguridade Social no eido cultural en Galicia segundo actividade (último día do mes)

	Agosto	% actividades do sector cultu- ral	% Var. agosto/xu- llo
18 Artes gráficas e reproducción de soportes gravados	2.963	19,5	0,1%
58 Edición	2.163	14,2	-2,9%
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	1.437	9,4	-5,3%
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	1.336	8,8	-2,2%
63 Servizos de información	1.027	6,7	-0,9%
73 Publicidade e estudos de mercado	3.280	21,6	-4,0%
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	2.515	16,5	-3,3%
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	496	3,3	-0,2%
Total actividades do sector cultural	15.217	100	-2,6%

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística

Ao analizar o número de afiliacións á Seguridade Social segundo as ramas da CNAE 2009, constátase que entre o último día do mes de outubro de 2020 e o último de agosto de 2021 só as actividades relacionadas coas artes gráficas e reproducción de soportes gravados viron diminuído o seu número de persoas afiliadas (-6,2%). En todas as demás ramas aumentou, especialmente nos servizos de información (11%), así como nas

actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais (8,1%), algo que non sucedía entre os meses de xaneiro e setembro do pasado ano 2020, período no que as afiliacións baixaron en todas as ramas de cultura, coa excepción das actividades de publicidade e estudos de mercado.

**Variación da evolución das afiliacións á Seguridade Social no eido cultural en Galicia
(último día do mes outubro 2020/agosto2021)**

	Outubro 2020	Agosto 2021	%Variación outubro 2020/agosto 2021
18 Artes gráficas e reproducción de soportes gravados	3.159	2.963	-6,2%
58 Edición	2.132	2.163	1,5%
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, grabación de son e edición musical	1.384	1.437	3,8%
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	1.332	1.336	0,3%
63 Servizos de información	925	1.027	11,0%
73 Publicidade e estudos de mercado	3.083	3.280	6,4%
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	2.435	2.515	3,3%
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	459	496	8,1%

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística

A seguinte táboa dá conta polo miúdo da evolución do número de afiliacións de cada rama de actividade do sector cultural durante os once meses investigados.

Evolución das afiliacións á Seguridade Social no eido cultural en Galicia segundo actividad (último día do mes outubro 2020/agosto2021)

	2020					2021					
	Out.	Nov.	Dec.	Xan.	Feb.	Mar.	Abr.	Mai.	Xuñ.	Xul.	Ago.
18 Artes gráficas e reproducción de soportes gravados	3.159	3.154	3.136	2.938	2.936	2.917	2.914	2.934	2.954	2.961	2.963
58 Edición	2.132	2.114	2.117	2.100	2.110	2.100	2.106	2.113	2.136	2.227	2.163
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, grabación de son e edición musical	1.384	1.371	1.341	1.296	1.309	1.297	1.498	1.449	1.404	1.518	1.437

DOCUMENTOS DE TRABALLO

60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	1.332	1.331	1.328	1.322	1.318	1.314	1.319	1.313	1.340	1.366	1.336
63 Servizos de información	925	918	923	914	931	936	946	949	1.000	1.036	1.027
73 Publicidade e estudos de mercado	3.083	3.111	3.102	3.117	3.149	3.182	3.234	3.301	3.373	3.417	3.280
90 Actividades de creación, artísticas e espectáculos	2.435	2.385	2.503	2.352	2.370	2.325	2.414	2.439	2.438	2.602	2.515
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	459	452	448	418	418	436	424	442	461	497	496

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística

Ao establecer unha comparativa da evolución das afiliacións á Seguridade Social entre o sector da cultura e os grandes sectores económicos, constátase que entre os meses de outubro de 2020 e agosto de 2021 o eido cultural foi o segundo no que máis aumentou o número de persoas afiliadas, só superado polo da construcción (coa excepción das actividades non tipificadas). Como se pode observar na seguinte táboa, a pesar de que o descenso do número de afiliacións dentro do período estudiado é continuo ata marzo de 2021, o mes de abril marca un punto de inflexión a partir do cal o aumento de persoas afiliadas é constante ata chegar ás 15.217 rexistros en agosto de 2021.

Evolución das afiliacións á Seguridade Social nas principais actividades económicas segundo a CNAE 2009 en Galicia (dende o último día de outubro de 2020 ao último día de agosto de 2021)

	Cultura	Agricultura e pesca	Industria	Construcción	Servizos	Non tipificados
2020	Outubro	14.909	57.955	145.219	76.787	729.308
	Novembro	14.836	57.604	144.208	76.661	721.614
	Decembro	14.898	56.083	139.508	74.182	716.597
	Xaneiro	14.457	56.143	143.238	74.933	715.723
	Febreiro	14.541	56.701	143.072	75.650	714.453
	Marzo	14.507	56.896	141.628	75.717	713.096
	Abril	14.855	56.934	142.849	76.762	719.397
	Maio	14.940	56.763	143.612	77.709	727.037
	Xuño	15.106	57.088	144.779	78.463	732.386
	Xullo	15.624	57.949	145.860	79.312	752.116
2021	Agosto	15.217	57.510	145.297	79.188	741.422
	Evolución (%)	2,1%	-0,8%	0,1%	3,1%	1,7%
136,8%						

Fonte: IGE. Instituto Galego de Estatística

Gasto en cultura dos fogares galegos

Este apartado proporciona información sobre a repercusión desas restriccións no gasto dos fogares galegos en certos produtos e servizos culturais concretos, grazas a un avance realizado polo Observatorio da Cultura Galega a partir dos datos do Instituto Nacional de Estadística (INE), cuxos datos revelan indicios dunha posible variación no comportamento das familias ante a oferta cultural actual. Non se trata, polo tanto, dunha análise do gasto total en cultura, senón dun adianto que proporciona unha valiosa información nun momento tan importante como o presente, no que a crise sanitaria segue a ter influencia nos hábitos de consumo da poboación.

A primeira particularidade que hai que resaltar é o aumento, entre 2019, ano anterior á pandemia, e 2020 dun 14,4% do gasto dos fogares neste tipo de produtos culturais (a excepción do consumo de servizos culturais), nun contexto xeral marcado pola contracción do gasto total (-6,3%). Para a elaboración deste documento de traballo analizáronse seis tipos de produtos e servizos culturais: equipos para a recepción, rexistro e reproducción de son e imaxe, equipos de procesamento da información, soportes de imaxe, son e datos, servizos culturais e libros e prensa.

Como se pode apreciar na seguinte táboa, destaca especialmente o aumento nun 58,4% do gasto en equipos de procesamento da información, seguido da adquisición de soportes de imaxe, son e datos, cunha suba do consumo dun 55,3%, que vén a constatar a importancia das novas tecnoloxías nesta crise. En terceiro lugar, hai que salientar o crecemento nun 37,1% do gasto dos fogares en libros, que acada o dato máis alto en consumo dos cinco últimos anos. Nesta mesma liña, vese como o gasto en equipos para a recepción, rexistro e reproducción de son e imaxe tamén medrou un 27,4% e o de prensa un 18,4%.

Dos seis indicadores estudiados, o único que reflicte unha redución do gasto é o dos servizos culturais, cunha notoria baixada do 45,5%. Como era de prever, este eido é o máis golpeado pola crise sanitaria, polo posterior confinamento da poboación e, como consecuencia disto, a suspensión da maior parte da programación cultural. Hai que ter en conta que este

epígrafe, segundo a nova clasificación europea de consumo (ECOICOP), inclúe actividades como: asistencia a cines, teatros e espectáculos (óperas, concertos, ballets, etc.), visitas a museos (exposicións, galerías de arte e monumentos), bibliotecas e parques (zoológicos, xardíns botánicos, reservas naturais, etc.), cotas por licenza e subscricións a redes de televisión e radio, aluguer de equipos e accesorios culturais (ordenadores, etc.), servizos fotográficos e outros servizos culturais como aluguer de instrumentos musicais ou servizos de actores e músicos, entre outros. Todas estas actividades son as de maior vulnerabilidade ante as medidas restritivas aplicadas durante a pandemia.

Comparativa gasto dos fogares galegos nalgúns produtos e servizos culturais respecto ao gasto total

	2019	2020	Porcentaxe
Equipos para a recepción, rexistro e reproducción de son e imaxe	39.984,93	50.924,59	27,4%
Equipos de procesamento da información	62.610,22	99.146,13	58,4%
Soportes de imaxe, son e datos	14.316,98	22.236,86	55,3%
Servizos culturais	103.602,17	56.507,14	-45,5%
Libros	96.959,42	132.888,72	37,1%
Prensa	40.012,47	47.362,52	18,4%
Total gasto nalgúns produtos e servizos culturais	357.486,19	409.065,96	14,4%
Total gasto dos fogares galegos	29.408.896,71	27.548.112,14	-6,3%

Fonte: INE. Instituto Nacional de Estadística

Para comprender o aumento do gasto dos fogares en produtos e servizos culturais en 2020, é interesante revisar a evolución deste durante os últimos cinco anos. Como se pode observar na seguinte táboa, na época previa á pandemia (2016-2019), o gasto total das familias neste tipo de produtos e servizos culturais baixaba nun 8,4%. De feito, coa excepción dos servizos culturais e o consumo de libros, que experimentaban un aumento dun 18,7% e 12,6% respectivamente, os demás indicadores reducían o gasto considerablemente. Os equipos de procesamento da información e os de recepción, rexistro e reproducción de son e imaxe diminuían máis do 30% (33,8% e un 32,4% respectivamente), soportes de imaxe, son e datos descendían o gasto nun 27,7% e o desembolso en prensa baixaba un 25,1%. É obvio, polo tanto, que a aparición da COVID-19 e as súas consecuencias

sanitarias e sociais foron determinantes na reorientación do gasto dos fogares galegos en 2020.

Evolución do gasto dos fogares galegos nalgúns produtos e servizos culturais (miles de euros)

	2016	2017	2018	2019	2020
Total	390.322,04	359.740,16	363.992,25	357.486,19	409.065,96
Equipos para a recepción, rexistro e reproducción de son e imaxe	59.122,37	66.509,26	50.758,94	39.984,93	50.924,59
Equipos de procesamiento da información	94.542,31	79.295,70	73.694,41	62.610,22	99.146,13
Soportes de imaxe, son e datos	-	-	18.283,32	14.316,98	22.236,86
Servizos culturais	87.266,41	82.777,14	80.512,83	103.602,17	56.507,14
Libros	86.126,45	84.614,60	97.807,03	96.959,42	132.888,72
Prensa	63.264,50	46.543,46	42.935,72	40.012,47	47.362,52

Fonte: INE. Instituto Nacional de Estadística

Para finalizar, a seguinte táboa mostra a evolución da porcentaxe de gasto dos fogares nalgúns produtos e servizos culturais en relación co gasto total realizado no último quinquenio. Como se observa, en 2020 esta porcentaxe é a máis elevada do período analizado (1,48%).

Evolución comparativa do gasto total dos fogares galegos e o gasto nalgúns produtos e servizos culturais (2016-2020)

	2016	2017	2018	2019	2020
Gasto total dos fogares	28.588.407,51	29.380.900,44	29.770.816,51	29.408.896,71	27.548.112,14
Gasto total nalgúns produtos e servizos culturais	390.322,04	359.740,16	363.992,25	357.486,19	409.065,96
% do gasto cultural sobre o gasto total	1,37	1,22	1,22	1,22	1,48

Fonte: INE. Instituto Nacional de Estadística

Gasto público en cultura

A asignación orzamentaria que a Xunta de Galicia está a destinar a cultura nos últimos cinco anos reflicte un incremento continuo dos fondos. Como se pode ver na seguinte táboa, o crecemento da liña asignada a cultura e a normalización lingüística creceu un 29,7% e un 47,8% respectivamente ao

longo do quinquenio estudiado. Con todo, a suba máis importante nestes últimos cinco anos produciuse entre 2020 e 2021, cun aumento anual das asignacións dun 17,9% en cultura e un 34,9% en normalización lingüística.

Orzamentos da Xunta de Galicia dos programas de cultura e normalización lingüística (miles de euros)

	2017	2018	2019	2020	2021
Normalización lingüística	6.819	7.623	8.079	8.507	13.062
Cultura	64.057	69.167	72.140	74.885	91.165

Fonte: Consellería de Facenda. Orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia

Os orzamentos das Administracións locais veñen a experimentar un aumento constante entre 2017 e 2021, tal e como mostra a seguinte táboa. Aínda que non se dispón da información sobre a dotación orzamentaria da totalidade dos concellos galegos, todo parece indicar que en 2021 aumentará o gasto en cultura dos municipios, xa que o avance orzamentario das entidades locais sinala un crecemento global do 1,4% .

Orzamentos de cultura das entidades locais (miles de euros)

	2017	2018	2019	2020	2021*
Concellos	142.502	154.177	157.445	161.889	-
Deputacións	35.597	36.939	39.302	40.098	41.769

Fonte: Ministerio de Hacienda y Función Pública. Presupuestos de las Entidades locales

Contabilidade trimestral

As contas económicas trimestrais de Galicia constitúen unha estatística de síntese de carácter conxuntural que ten como obxectivo proporcionar unha descripción cuantitativa do conxunto da actividade económica galega mediante a elaboración dun cadre macroeconómico que ofrece o ritmo de crecemento do PIB galego e das súas compoñentes.

De acordo cos datos que se proporcionan na seguinte táboa, no segundo trimestre de 2021, o PIB a prezos de mercado incrementouse en 3 puntos con respecto ao trimestre anterior. Obsérvase, na evolución desde o cuarto trimestre de 2019 previo á pandemia, que o PIB se reduciu nos dous primeiros trimestres de 2020, principalmente no segundo no que

apenas houbo actividade económica debido ao confinamento da poboación -sufriu unha caída de 14,8 puntos-. No terceiro trimestre de 2020 volvreu recuperarse de maneira notoria (15 puntos) e no cuarto trimestre volvreu caer de forma más moderada (1,4 puntos) debido, unha vez máis, ás medidas restritivas impostas pola pandemia. O ano 2021 marcou unha nova tendencia cara ao crecemento, posto que nos dous trimestres deste ano foi aumentando paulatinamente. Ademais, ofrécese datos do Valor Engadido Bruto (VEB)¹¹, co seguinte detalle:

**Estrutura do produto interior bruto (PIB) a prezos de mercado, pola vía da oferta.
Datos corrixidos de estacionalidade e calendario (base 2015). Galicia**

	2019/ IV	2020/ I	2020/ II	2020/ III	2020/ IV	2021 /I	2021 /II
Taxa de variación trimestre anterior							
PIBpm	0	-4,2	-14,8	15	-1,4	0,6	3
Oferta (VEB)							
<i>Agricultura, gandaría, silvicultura e pesca</i>	0,5	-1,3	-0,9	-1,7	-3,2	2,3	-1
<i>Industria</i>	0,9	-3,1	-20,3	21,2	0,8	4,7	-7,3
<i>Industria manufactureira</i>	-0,7	-3,3	-26,8	36,5	0,1	-0,4	-3,8
<i>Construcción</i>	-1,5	-5,5	-16,6	15,6	-2,6	-1,2	-1,7
<i>Servizos</i>	-0,2	-4,1	-13,9	15	-1,5	-0,8	6,7
Comercio, transporte e hostalería	-1	-9	-31,1	38,9	-5,4	-4,3	21,9
Información e comunicacións	-0,3	4	-11,2	8,6	-0,7	-1,8	-3,3
Actividades financeiras e de seguros	1,9	-4	3,7	-0,9	1,6	2,2	0,2
Actividades inmobiliarias	0,1	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1	0,1	0,2
Actividades profesionais	0,6	-5,9	-19,5	26,1	-1,4	1,2	2,6
Administración pública, sanidade e educación	0,7	0,2	-0,5	0,5	1,3	2,2	0,9
Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	0	-9,7	-36,4	59,5	-3	0,3	0,6

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais. Revisión estatística 2019

Dentro da desagregación que permite esta operación estatística, pódese comprobar que entre o conxunto de actividades, as artísticas e creativas (que inclúen actividades de creación e espectáculos) sofren a segunda caída máis importante (-36,4) no segundo trimestre de 2020, só por detrás do comercio, transporte e hostalaría. Porén, no terceiro trimestre

¹¹ O valor engadido bruto (VEB) é a macro magnitud económica que mide o valor engadido xerado polo conxunto de produtores dunha área económica, recollendo os valores que se agregan aos bens e servizos nas distintas etapas do proceso produtivo.

foi a que se recuperou en maior medida (sumando 59,5 puntos). Malia que no último trimestre de 2020 volveu caer lixeiramente (-3 puntos), a tendencia no 2021 é a da recuperación, áinda que de momento moi lenta.

O grupo de actividades de información e comunicación que abrange a edición, as actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión e as actividades informáticas e de telecomunicacións, seguiu a mesma evolución de caída que o das actividades artísticas e recreativas. O descenso foi menos acentuado no terceiro trimestre de 2020 xa que se reduciu en 11,2 puntos e no terceiro trimestre tamén se incrementou, áinda que de forma máis moderada (8,6 puntos). A diferenza está en que a tendencia no cuarto trimestre de 2020 e nos dous de 2021 segue a ser de descenso.

Conclusións

Nos informes difundidos polo Consello da Cultura Galega nos meses anteriores á publicación desta convención estatística constatouse que as actividades da cultura sufriran uns retrocesos más severos que o conxunto das actividades en termos de producción e de emprego. Estes traballos tamén demostraron que a crise sanitaria da COVID-19 e as restricións impostas afectaban de maneira moi diferente ás distintas actividades que compoñen o ámbito cultural. De feito, os mesmos hábitos da poboación apuntan a diferenzas nas tendencias de consumo, como pode o ser o feito de que se dedica máis tempo á lectura ou que se deixou de acudir a espectáculos en vivo. Con todo, tamén se detectou certo grao de recuperación despois dos peores momentos da crise sanitaria, especialmente entre as empresas alleas aos espectáculos, nos que se percibe un regreso a unha situación máis ou menos normal.

Nesta convención estatística, áinda que se detectan signos negativos tamén se mostran indicadores que albiscan un horizonte de recuperación, polo menos para algúns dos principais subsectores que compoñen a cultura.

Dende unha perspectiva global e coas limitacións da desagregación que permite a estatística da contabilidade trimestral de Galicia, as actividades artísticas e recreativas (que inclúen actividades de creación e de espectáculos) debuxan unha tendencia de recuperación en 2021, áinda que

lenta de momento. Estas actividades sufrieron a segunda caída máis destaca no segundo trimestre de 2020 e despois un importante rebote. Pola súa parte, as actividades de información e comunicación, que inclúen a edición, as actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión experimentaron un descenso menos acentuado en 2020, pero sen que empecen a crecer en 2021.

En cambio, atópanse indicadores parciais que apuntan indicios positivos. O ritmo de creación de empresas culturais no que vai de ano 2021 con 83 sociedades mostra que se recuperaron os niveis de 2019 e, mesmo, se superaron. Con todo, pese a ese incremento positivo, o ritmo de creación de empresas culturais é inferior ao do conxunto de empresas galegas. Así mesmo, o sector exterior da cultura, que é bastante pequeno en magnitud e que tende a importar máis do que exporta, non se comportou especialmente peor que o conxunto do sector exterior galego.

O período de inflación que se está vivindo nos últimos meses de 2021 ten certo paralelismo na cultura, pero cunha repercusión menor. Así, entre outubro de 2020 e agosto 2021 os prezos subiron para o ocio e a cultura un 1,2% fronte o 2,5% do índice xeral. Por subgrupos de produtos, a evolución tampouco é unívoca. Por exemplo, baixou un 2,6% o prezo dos equipos audiovisuais, fotográficos e de procesamento de información, mentres que outros grandes bens duradeiros para lecer e cultura, os servizos recreativos, deportivos e culturais, así como os produtos de prensa, libros e artigos de papelería aumentaron lixeiramente de prezo.

Pola súa parte, o conxunto do emprego cultural tamén mostra unha tendencia favorable e, de feito, supera a cifra de traballadores e traballadoras anterior á pandemia (34.500) para situarse en 36.200. Ademais, esta tendencia diferénciase do que sucede no conxunto de España, dado que só catro comunidades autónomas, entre as que están a galega, incrementaron a masa laboral da cultura. As afiliacións á Seguridade Social tamén mostran unha tendencia positiva nos últimos meses (outubro de 2020-agosto de 2021), especialmente entre servizos de información (+11%), así como as actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais (+8,1%). Experimentaron ascensos más moderados as actividades relacionadas co audiovisual e coas actividades creativas e os espectáculos, con incrementos do 3,8% e do 3,3%, respectivamente. En contraste, as actividades relacionadas coas artes gráficas e a reprodución de soportes

gravados viron diminuído o seu número de afiliados e afiliadas nun 6,2%. En conxunto, as afiliacións creceron en maior medida na cultura que entre o conxunto dos servizos, na agricultura e na industria.

Exemplo das diferenzas nas perspectivas duns e doutros tipos de actividades culturais son os datos de cine e de edición de libros do ano 2020. O cine, como cabía esperar, sufriu un descenso moi importante. En 2020, o número de longametraxes exhibidas experimentou unha caída interanual dun 23,5%, unha perda de 3 millóns espectadores e 17,4 millóns de euros menos de recadación ca en 2019, o que supón un descenso dun 72,2%, a maior caída da serie histórica.

En cambio, o sector da edición mellorou sensiblemente. En Galicia había 144 editores en 2020, 7 máis que o ano anterior. O número de libros editados incrementouse nun 34,5% con respecto a 2019 e tamén se incrementou de maneira moi importante o número de libros publicados en galego (un 28% con respecto a 2019). Unha das razóns deste incremento atópase na edición dixital nesta lingua, que explica, en boa medida, o incremento global, ao pasar de 217 títulos en 2019 a 709 en 2020.

Estas diferenzas poden explicarse, en parte, polo cambio que se produciu na distribución do gasto dos fogares galegos. Despois de anos de descensos, a poboación galega incrementou en 2020 o gasto nos produtos e servizos culturais que se estudaron neste informe, pese á contracción do gasto total. Como era de prever, detectáronse diferenzas moi importantes entre os subgrupos de gasto. Deste xeito, o desembolso en equipos de procesamento da información, así como nos de soporte de imaxe, son e datos experimentou incrementos superiores ao 50% entre 2019 e 2020. Ademais, hai que salientar o crecemento do gasto dos fogares nun 37,1% en libros, nun 27,4% en equipos para a recepción, rexistro e reproducción de son e nun 18,4% dos artigos de prensa. Pola contra, a maior parte dos servizos culturais (espectáculos, museos, cine, pero tamén subscricións a plataformas de TV, servizos fotográficos etc.) experimentaron unha baixada do 45,5%.

En relación con este comportamento dos consumidores, cómpre salientar que un 42,9% dos fogares galego permitiuse ir cear, a cafetarías, ao cine e ao teatro no terceiro trimestre de 2021, nunha proporción moi superior (máis do dobre) á do terceiro trimestre do ano anterior, cando o

valor deste indicador foi o máis baixo dende que se recolle este dato. A perspectiva mellora ininterrompidamente dende o primeiro trimestre de 2021, no que só o 24,3% pensaba facer algúin gasto relacionado coa hostalería ou os espectáculos culturais. No terceiro trimestre de 2021, a metade dos fogares galegos espera poder permitirse algúin gasto deste tipo nos seguintes tres meses.

Tamén invitan a certo optimismo as cifras que acada o gasto público, polo menos no referente aos orzamentos aprobados. A Xunta de Galicia incrementou nos últimos cinco anos o gasto nas partidas de cultura e normalización lingüística un 29,7% e un 47,8% respectivamente. Ademais, a suba máis importante produciuse precisamente entre 2020 e 2021, cun incremento de 17,9% para cultura e un 34,9% para o fomento da lingua galega. A evolución positiva dos orzamentos de cultura das administracións locais dos últimos anos, pese a ser menos destacados que os da administración autonómica, tamén apuntan cara a unha evolución positiva para o que queda de ano 2021.